

COMPAREIXENÇA DE SOS RACISME AL PARLAMENT DE CATALUNYA EN EL MARC DE TRAMITACIÓ DE LA LLEI D'ACOLLIDA

20/11/2009

Benvolguts, benvolgudes, diputats i diputades.

En primer lloc volem agrair aquesta oportunitat oferta pel Parlament de Catalunya per poder fer arribar les nostres opinions i valoracions sobre l'avantprojecte de llei d'acollida. Moltes gràcies per comptar amb SOS Racisme.

Les aportacions que a continuació farem són part principalment del document presentat al març del 2007 a la Secretaria d'Immigració durant el període participatiu de la llei; així com de les diverses intervencions a la Taula de Ciutadania i Immigració de la qual formem part, a aquestes aportacions ja fetes arribar a l'administració hem volgut afegir algunes consideracions arrel del context sociopolític actual.

Dividirem la nostra intervenció en tres parts. L'anàlisi sociopolític en el que arriba aquesta llei, els principis generals per SOS Racisme d'una llei d'acollida i una valoració general de l'avantprojecte.

Context sociopolític

La llei d'acollida es va començar a elaborar a l'anterior legislatura i es veurà aprovada en un context d'una reforma de la Llei d'Estrangeria que endureix la restricció de drets per les persones immigrades. Una reforma pendent d'aprovar però que agreujarà i consolidarà encara més la trava que suposa la llei estatal per una acollida real. Moltes persones immigrades nouvingudes no pateixen només el desconeixement de l'entorn, sinó que també pateixen les dificultats i restriccions de la llei d'estrangeria en major o menor grau.

Una reforma que no ve aïllada sinó avalada per un entorn europeu on els blindatges de fronteres i la criminalització de la població immigrada, sobre tot la que està en situació irregular, són una aposta clara de molts governs i de la política comunitària.

La llei d'acollida s'haurà de desenvolupar en un context de crisi amb l'anunci per part del govern espanyol de retallar un 50% el pressupost del fons d'integració pels immigrants. Caldrà per tant molta voluntat política per garantir uns pressupostos adequats per la seva implementació.

Més proper, a casa nostra, aquest avantprojecte surt després de que es signés el Pacte Nacional per la Immigració malgrat el seu redactat es molt anterior. Finalment el ritme dels tràmits i processos ha fet que vagin a la par, però per nosaltres, veient com alguns dels partits que han signat el Pacte voten a favor de la reforma de la llei d'estrangeria, no ens dóna molta confiança que el seu naixement sigui sota aquest gran paraigües de consens polític.

Aquest context polític té un component social marcat per les diferents enquestes de diversos organismes, així com la constant de denúncies sobre pràctiques racistes i discriminatòries que ens arriben al nostre servei d'atenció i denúncia per a les víctimes

de racisme i xenofòbia, el SAID. Totes mostren un racisme social que acapara diversos espais de la vida quotidiana.

Davant aquesta situació cal donar una resposta real i eficaç a l'acollida de les persones immigrades i per això mateix, tal i com diu el mateix preàmbul de l'avantprojecte, desenvolupar una llei d'acollida és una necessitat social. Definir bé l'acollida, gestionar-la i dotar-la de pressupostos i mecanismes d'avaluació és fonamental per tal de poder contrarestar situacions. Aquestes situacions van més enllà de les dificultats pròpies dels processos individuals migratoris, doncs estan lligades a un context advers al fet migratori, malgrat que ja és un dels canvis més consolidats de la nostra època.

Principis generals

Valorem que és bàsic aprovar una llei d'acollida per poder garantir una mateixa atenció i tractament de l'acollida en tots els municipis del país, garantint un nivell de qualitat i elevat a una obligació de les administracions la seva implementació. Esperant que així es puguin evitar casos de diferent tracte tal i com es dona ara. A la vegada legislar l'acollida implica concebre-la com un dret de la persona nouvinguda i també, per una altra banda, un reconeixement, unificació i coordinació d'accions que, ja sigui des dels ens locals o el teixit associatiu, s'estaven fent arreu del territori.

La llei d'acollida ha de formular-se dins el marc de les polítiques migratòries.

El mateix Govern de la Generalitat ha impulsat el Pacte Nacional per la Immigració, sent així la futura llei d'acollida hauria de sortir com un dels resultats per ampli consens d'aquest pacte. Cal dissenyar una política migratòria global abans de engegar iniciatives concretes per tal de vetllar per la coherència en la línia política i garantir la coordinació de totes les accions

A més l'acollida tal com es defineix a les mateixes bases: "*és la primera etapa on la persona immigrada o retornada inicia el procés d'integració dins la nostra societat*" i per tant no té sentit tractar-la i situar-la fora del marc d'una llei d'integració i de la resta de polítiques migratòries. Ens sembla important coordinar el procés d'acollida amb la resta del procés d'integració.

L'acollida ha d'apostar per la ciutadania de residència.

La llei ha de desenvolupar-se prenent com a subjecte la ciutadania resident. Tal i com es va dibuixar en el Pla de Ciutadania i Immigració 2005-2008. Cal treballar en cada iniciativa política per avançar en el concepte de residència com referent per accedir a la igualtat de drets. La residència entesa com la permanència continuada i la voluntat de viure en un territori. L'acollida és un primer pas i una primera fase d'aquest procés i una oportunitat d'assentar les bases en aquesta direcció.

L'acollida ha de contemplar accions formatives però també garantir, en un primer moment, les necessitats bàsiques de les persones nouvingudes sense fer distincions de la seva situació administrativa, si volem una acollida real i eficient que doni resposta a la realitat social.

Deixar de banda les conseqüències que té la llei d'Estrangeria en el procés de integració de totes les persones immigrades, de forma immediata donarà com a resultat l'exclusió de part aquest col·lectiu d'una bona i eficient acollida. Per aquest motiu tot i saber que no tindrem un èxit total fins que no es realitzin els canvis legals pertinents, creiem que és fonamental que l'acollida contempli totes les realitats socials.

Per tant entenem que dins la llei d'acollida ha de quedar recollida i regulada la necessitat d'engegar accions formatives en matèria de la llengua i l'entorn, però també cal establir i regular l'empadronament, l'accés a un habitatge, l'assessorament legal en

matèria d'estrangeria etc. L'acollida és formació i informació però també garantir els drets fonamentals de les persones nouvingudes.

La llei d'acollida ha de garantir la no discriminació de les persones nouvingudes pel seu origen.

El principi de no discriminació i un posicionament clar per evitar situacions de discriminació, racisme i /o xenofòbia ha de quedar recollit en aquesta llei, així com els mecanismes amb els que es disposa per fer front aquestes situacions.

La llei d'acollida ha de contemplar accions i polítiques adreçades a tota la ciutadania.

Com a primera etapa del procés d'integració, l'acollida ha de comptar amb la societat d'acollida i no només adreçar-se a les persones nouvingudes. Per aquest motiu entenem que cal implementar polítiques de sensibilització davant el fet migratori, així com crear espais d'intercanvi mutu, fomentant espais normalitzats en l'àmbit del treball, les AMPAS, el barri, l'associacionisme etc..

Valoració avantprojecte

En general valorem positivament l'avantprojecte pel que significa com a pas endavant en la política migratòria del país, sobretot pels principis generals i de gestió recollits en l'article 4 i 5 del mateix avantprojecte. Un altre punt positiu ha estat el procés participatiu que ha acompanyat el seu desenvolupament. Tot i això lamentem la lentitud de la seva tramitació, fet que ens fa pensar que sempre hi ha altres temes polítics amb més rèdit que passen per davant.

Un punt més a valorar positivament és la unificació de criteris que la llei contempla no només a nivell dels ens locals sinó també d'acció de govern. Entenem que aquesta llei ha de poder marcar les directrius per coordinar totes les polítiques d'acollida i que episodis com la creacions dels Espais de Benvinguda: pel govern un nou mecanisme d'acollida i per nosaltres un espai segregador; no es podran dur terme de forma unilateral per un departament i contravenint així altres polítiques del mateix govern. És per això que cal garantir la transversalitat de la llei.

Per un altre costat, cal dir que una llei d'acollida no resoldrà els problemes provocats per la llei d'estrangeria ni la situació de moltes persones que es veuran abocades a la precarietat per conseqüència del mateix marc legal estatal. Actualment tal com està contemplada parteix de resoldre aquelles situacions de desavantatge degut a falta de coneixements i informació pròpies de les persones nouvingudes, i així el seu èxit serà només relatiu i/o moderat tant per les persones que ja estan a Catalunya com per aquelles que es troben a l'estranger.

A continuació passem a centrar-nos en aquells aspectes que per SOS Racisme caldria modificar o millorar sempre des de la nostra òptica d'associació antiracista.

Dret d'accés als serveis titulars.

Tal com marca l' Article 7 l'acollida s'inicia un cop es tramita l'empadronament. Al preàmbul de la llei ja es justificava aquesta directriu, perquè és a partir d'aquest moment quan una persona es considerada veí o veïna, i també per tal disminuir el nombre de situacions administratives irregulars. Des de SOS Racisme compartim la consideració de l'empadronament com una obligació per totes les persones però no podem deixar de recordar les dificultats i traves que molts ajuntaments, posen a les persones immigrades extracomunitàries a l'hora d'empadronar-se.

Coneixem i recolzem la iniciativa promoguda des de la Secretaria Immigració i la Taula de Ciutadania i Immigració, en especial des dels ens locals, per crear un document de recomanacions i criteris d'empadronament des d'una òptica progressista i de treball per la cohesió social. Però això no deixa de banda la necessitat de fer una menció a aquesta problemàtica dins la mateixa Llei d'acollida, pel tot el que representa.

I encara més ara amb l'aprovació d'una reforma de la Llei d'Estrangeria que augmenta les penalitzacions per totes aquelles persones que afavoreixen un empadronament fictici al seu domicili i per tant a la pràctica es castiguen situacions de solidaritat que fins ara es donaven.

Des de SOS Racisme proposem que el mateix procés d'acollida tingui mecanismes per detectar a la població immigrada sense empadronar, doni la informació pertinent pels tràmits i resolgui aquelles discriminacions detectades. Per tant proposem en una primera fase establir el servei d'acollida obert a tothom, per tal de que en un segon període (caldrà determinar el temps de cada etapa) quedi circumscribit a les persones empadronades, un cop s'ha esgotat el temps pactat per concretar l'empadronament.

Eliminar com a subjectes de rebre l'acollida des d'un primer moment a les persones sense empadronar és tancar els ulls davant la realitat, excloure un col·lectiu de persones que també viuen entre nosaltres i molts cops són les més febles. I que en canvi, en cap cas servirà per disminuir irregularitats administratives.

Per tant proposem modificar l'article 7 de l'avantprojecte i el preàmbul, universalitzant el servei en un primer moment. En el seu detriment, com a mínim, ampliar la disposició addicional segona que especifica el desenvolupament reglamentari de l'exempció de l'empadronament per els casos d'educació, menors i centres penitenciaris a altres situacions.

Ampliar l'acollida a l'entorn educatiu: escola i AMPAS.

L'avantprojecte posa l'èmfasi en l'àmbit laboral i la cooperació de l'empresa en aquest procés. Estem d'acord amb aquesta implicació, però no desenvolupar-la en altres entorns torna a mostrar la visió totalment utilitarista i de mà d'obra de la immigració. Si es té present també l'acollida a l'estranger amb les dificultats logístiques i diplomàtiques que comporta, per què no desenvolupar en la mateixa Llei altres àmbits?

Des de SOS Racisme valorem que un entorn bàsic per tal d'arribar sobretot al col·lectiu de dones és l'escola i el seu entorn. Sabem que un cop aprovada la Llei cada departament pot impulsar les iniciatives per tal de desenvolupar-la en el seu àmbit d'actuació, però creiem imprescindible que desaparegui de la Llei aquesta visió únicament laboral i dotar-la també de més de perspectiva de gènere, tal i com es contempla en els seus principis generals.

L'objectiu d'una Llei d'acollida ha de ser facilitar la integració i per tant no pot limitar o restringir drets de les persones nouvingudes.

L'avantprojecte recull donar un valor jurídic a les accions formatives en l'àmbit competencial de la Generalitat i local, i proposa que tinguin efecte al si dels procediments d'estrangeria, previ acord amb l'administració de l'Estat. Aquesta última qüestió pot ser una eina més de cara a ajudar a demostrar l'arrelament social, però ha de quedar clar que no ha d'anar en detriment de limitar els drets d'aquelles persones segons si són o no ho són, receptores dels cursos formatius. Per tant proposem que siguin un element més, a tenir present pels ajuntaments, a l'hora de realitzar informes

d'inserció i que siguin una eina d'unificació dels ítems de valoració, però en cap cas amb caràcter únic i molt menys obligatori per poder recomanar l'arrelament social o per condicionar o restringir drets fonamentals.

Des de SOS Racisme proposem introduir un paràgraf aclaratori en aquest sentit a l'article 13 o a la disposició addicional tercera.

L'acollida és un dret i com tal cal garantir la seva gratuïtat

La disposició addicional setena deixa oberta la possibilitat de taxes per l'accés a l'acollida. La mateixa Llei parla de l'acollida com a dret i de l'acollida com a obligació per part de l'administració. Si es tracta d'un servei de caràcter públic cal garantir-lo en els mateixos termes que es fa amb la sanitat o l'educació. Mentre no s'incorporin aquestes clàusules a altres àmbits creiem que incorporar-lo només per les persones nouvingudes és una discriminació cap a un col·lectiu que molts cops desconeix els seus drets i a més no vota. Tanmateix crea un precedent negatiu i perillós pel futur d'altres drets de la ciutadania.

La Llei d'acollida ha de incorporar la lluita contra el racisme

El principi de no discriminació i un posicionament clar per evitar situacions de discriminació, racisme i /o xenofòbia cap a les persones nouvingudes ha de quedar recollit en aquesta Llei, així com també els mecanismes amb els que es disposa per fer front aquestes situacions. Aquest principi queda recollit en el mateix Estatut i en l'aplicació de les normatives europees antidiscriminatòries. Proposem incorporar una disposició addicional en aquest sentit i incorporar aquest posicionament polític al preàmbul de la Llei.

Aquestes són les nostres valoracions i propostes davant l'avantprojecte de la Llei d'acollida.

Tal com hem començat la nostra intervenció veiem satisfactòriament la creació d'aquesta Llei i per aquest motiu des de SOS Racisme hem col·laborat i aportat des del primer moment, i avui ho fem de nou. Aquest avantprojecte és fruit de la feina de moltes entitats i del Govern, algunes de les nostres consideracions s'han anat incorporant en aquest temps. Creiem que ara al Parlament es pot fer un treball final de millores qualitatives sempre amb l'objectiu de construir una societat catalana més cohesionada i justa socialment.

Gràcies

SOS RACISME CATALUNYA

Barcelona 20 de novembre de 2009